

Raport z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za 2023 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r. określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie. Uwzględnia zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia, ponadto tworzy komplementarny system umożliwiający zsynchronizowanie działań różnych instytucji poprzez spójną podstawę merytoryczną i prawną w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

Gminny Program przedstawia zadania wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.1939 ze zm.).

Zgodnie z treścią przytoczonych ustaw zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii wykonuje się przez odpowiednią realizację zadań społecznych gminy, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- poprzez działalność wychowawczą i informacyjną,
- ograniczanie dostępności do alkoholu,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Program jest dokumentem stanowiącym podstawę podejmowania działań w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy.

Ubiegły rok był okresem, w którym kontynuowano wiele działań realizowanych w latach poprzednich. Zgodnie z art.4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organ wykonawczy sporządza raport z realizacji programu i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy.

Sposoby realizacji zadań zawartych w programie dostosowane były do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne, osobowe i środki finansowe.

Celem programu było:

1. Podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania problemom uzależnień.
2. Przygotowanie i wdrożenie kompleksowego programu ograniczającego szkody wynikłe z nadużywania alkoholu i narkotyków i uzależnień behawioralnych
3. Podnoszenie wrażliwości i świadomości społecznej w obszarze przemocy w rodzinie i zapobieganie zjawisku przemocy domowej.
4. Działania korekcyjno – interwencyjne oraz działania w kierunku zredukowania negatywnych skutków przemocy w rodzinie.

W ramach celów strategicznych podjęto działania:

1. Prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego mającego na celu udzielanie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, DDA oraz ofiarom przemocy, w następujących formach:

- 1) porady prawne,
- 2) pomoc psychologiczna,
- 3) profilaktyka,
- 4) grupa wsparcia,
- 5) informacja, edukacja w tym:
  - a) diagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy wszystkim członkom (dorosłym i dzieciom),
  - b) udzielanie konsultacji, informacji osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych uzależnień behawioralnych,

- c) motywowanie osób uzależnionych jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,
- d) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- e) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. rozmowy podtrzymujące, kierowanie do grup wsparcia po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia),
- f) rozpoznawanie zjawisk przemocy w rodzinie, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwości uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- g) inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy w rodzinie,
- h) gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji, poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc rodzinie.

1. Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.

Podjęte działania:

- a) edukacja, poradnictwo, interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna w rozwoju osobistym, motywowanie do podjęcia psychoterapii osób z DDA,
- b) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i penetracja terenów zagrożonych alkoholizmem, narkomanią i przemocą w rodzinie,
- c) rozpatrywanie zgłoszeń oraz wniosków o leczenie odwykowe osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócenie spokoju lub porządku publicznego; uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny,
- d) prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych ze zgłoszonymi przez rodzinę, Komendę Powiatową Policji w Skoczowie, pracownika socjalnego. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- e) ścisła współpraca z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- f) prowadzenie lokalnej kampanii informacyjno-edukacyjnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci,
- g) przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty skierowanej do członków rodziny z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym i uzależnieniem od narkotyków,
- h) podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- i) organizowanie szkoleń osobom mających kontakt z osobami stosującymi przemoc w rodzinie na temat możliwości oddziaływać na sprawców przemocy, podejmowania interwencji na podstawie procedury „Niebieskiej Karty”,
- j) usprawnianie współpracy, w tym przepływu informacji między przedstawicielami różnych służb, w celu przeprowadzenia szybszej i skuteczniejszej interwencji wobec sprawców przemocy.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej i szkoleń w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dzieciom i młodzieży.

Podjęte działania:

- a) diagnozowanie, monitorowanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych występujących wśród mieszkańców gminy,
- b) realizacja zajęć profilaktycznych w placówkach prowadzonych przez gminę udzielających dzieciom i młodzieży profesjonalnej pomocy i opieki,
- c) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym skierowanych do rodziców i nauczycieli, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,

- d) organizacja wolnego czasu poprzez współfinansowanie zajęć sportowych.

Efekty realizacji działań:

W punkcie konsultacyjnym świadczył usługi, psycholog, profilaktyk ds. uzależnień oraz prawnik (placówka GOPS). Z usług skorzystało ok. 150 osób szukających pomocy związanej z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych i przemocy w rodzinie oraz 60 osób doznających przemocy domowej.

1. Profilaktyk udzielał konsultacji specjalistycznej w wymiarze 96 godzin:
    - a) uzależnionym od alkoholu – 15 osób, 24 liczba porad,
    - b) problemy narkotykowe – 6 os., 6 liczba porad,
    - c) uzależnienia krzyżowe – 2 os., 2 liczba porad,
    - d) współuzależnionym DDA - 21 os. 40 liczba porad,
    - e) uzależnienia behawioralne – 42 os. 48 liczba porad,
    - f) ofiary przemocy 17 os. 26 liczba porad,
    - g) osoby stosujące przemoc 0 os.
  2. Prawnik udzielał informacji, konsultacji, porad prawnych, rozpoznawał i diagnozował zgłaszane problemy, łączna liczba godzin – 48.
  3. Psycholog udzielał specjalistycznej pomocy psychologicznej ofiarom przemocy, dzieciom i młodzieży, dorosłym dzieciom alkoholików i osobom uzależnionym, 96 łączna liczba godzin.
- W ciągu roku z tego rodzaju porad skorzystało 68 osób, w tym: 44 kobiet, 22 mężczyzn, 2 dzieci w obecności osób dorosłych. Tematyka wsparcia dotyczyła: uzależniania czy współuzależnienia od alkoholu, wsparcia dla ofiar przemocy, czy innych problemów kryzysowych.
- a) ofiar przemoc – 3 osoby,
  - b) sprawców przemocy -1 osoby,
  - c) inne problem kryzysowe w rodzinie – 19 osób.

Zadanie

Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.

Efekty realizacji działań:

Przeprowadzono wywiady środowiskowe przez pracowników socjalnych w rodzinach osób uzależnionych, stosujących przemoc w rodzinie oraz prowadzono stały monitoring sytuacji w rodzinach objętych pomocą. Z pomocy prawnej i psychologicznej skorzystało 21 osób współuzależnionych, 17 ofiar przemocy, 21 osób z DDA, 8 osób zostało objętych systematyczną psychoterapią. W ub. r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 16 wniosków o leczenie odwykowe. Zorganizowano 26 grup diagnostyczno-pomocowych zespołu do rozmów z osobami uzależnionymi i przeprowadzono 9 rozmów z osobami uzależnionymi na 32 zaproszonych na rozmowę. Po przeprowadzonych motywujących rozmowach: 1 osoba dobrowolnie podjęła stacjonarne leczenie odwykowe, 8 osób uczęszcza na terapię indywidualną, 13 osób skierowano na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu w stosunku do 4 osób podejmowane są działania motywujące.

Liczba osób dotkniętych przemocą domową, z którymi kontaktowali się członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w roku sprawozdawczym w związku z prowadzeniem procedury zobowiązania do leczenia odwykowego:

- osoby doznające przemocy domowej: 9 os,
- osoby stosujące przemoc domową: 10 osób.

W 2023 r. zorganizowano DNI PROFILKTYKI we wszystkich szkołach podstawowych z terenu gminy.

Zostały przeprowadzone warsztaty z zakresu profilaktyki rekomendowanej dla uczniów oraz rodziców i nauczycieli.

W tym względzie:

- 29.03.2023 r. przeprowadzono warsztaty profilaktyczne skierowanego do nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 2 w Brennej z zakresu uzależnień i przemocy rówieśniczej,

- w okresie od 12.04.2023 do 12.09.2023 przeprowadzono 21 warsztatów profilaktycznych skierowanych do uczniów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, które będą adresowane dla klas IV-VIII, tj.
12.04.2023 r. Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Leśnica 103 (3 warsztaty, 1 warsztat x 2 h godz. dydaktyczne),
06.06.2023 r. Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Bukowa 45 (3 warsztaty, 1 warsztat x 2 h godz. dydaktyczne),
12.06.2023 r. Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Bukowa 45 (3 warsztaty, 1 warsztat x 2 h godz. dydaktyczne),
19.06.2023 r. Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Górecka 224 (3 warsztaty, 1 warsztat x 2 h godz. dydaktyczne),
21.06.2023 r. Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Górecka 224 (3 warsztaty, 1 warsztat x 2 h godz. dydaktyczne),
11.09.2023 r. SP Górki Wielkie, ul. Szkolna (3 warsztaty, 1 warsztat x 2 h godz. dydaktyczne),
12.09.2023 SP Górki Wielkie, ul. Szkolna (3 warsztaty, 1 warsztat x 2 h godz. dydaktyczne),
- 13-20.09.2023 r. warsztaty profilaktycznych z zakresu uzależnień dzieci i młodzieży dla uczniów z terenu gminy Brenna (22 godziny), a także realizacja wykładu dla rodziców (4 godziny) oraz grona pedagogicznego (3 godziny),
- w dniach 16 -17 listopada 2023 r. przeprowadzono program wczesnej profilaktyki uzależnień pn. „Archipelag skarbów”, dla 75 uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Brenna, w tym:
  - 2 dni po 3,5 godzin zegarowych - warsztaty dla uczniów (klasy 7 i 8 z terenu gminy Brenna),
  - 1 godzina zegarowa - szkolenie Rady pedagogicznej – 36 nauczycieli,
  - 1 godzina zegarowa - spotkanie z rodzicami- 6 osób,oraz 2 programy selektywne - ukierunkowane na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka:
  - „Program Unplugged” – „Program Przeciwdziałania Przyjmowaniu Substancji Uzależniających przez uczniów” dla wybranej grupy uczniów SP Brenna, liczba uczestników – 27 oraz 2 nauczycieli,
  - Program profilaktyczno - wychowawczy Epsilon 116 uczniów.
- szkolenia i warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży przeprowadzone na terenie gminy – 65 osób
- szkolenia i warsztaty dla nauczycieli z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży przeprowadzone na terenie gminy – 37 osób
- pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży – liczba uczestników 572 osoby,
- kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznym zorganizowane w ramach pożytku publicznego 121 osób.

Ponadto:

W okresie od kwietnia do grudnia w szkołach na terenie gminy (dyżury) dostępny był do dyspozycji dla rodziców, nauczycieli profilaktyk

W ramach działań profilaktycznych:

Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej był organizatorem imprez o charakterze rodzinnym, tj.:

- „Piknik Rodzinny” odbył się w Górkach Małych za strażnicą OSP w dn. 11 czerwca 2023, we współpracy z parafią pw. Wszystkich Świętych Górkach Wielkich oraz strażakami OSP w Górkach Małych,
- Jubileuszowe XXV obchody Dnia Trzeźwości w Gminie Brenna, odbył się 19 sierpnia 2023 we współpracy Ośrodkiem Promocji Kultury i Sportu
- „Rodzinny Turniej Badmintona” w grze podwójnej, Górki Wielkie, dn. 9 grudnia 2023 we współpracy z Ośrodkiem Promocji Kultury i Sportu,
- „Piknik Mikołajkowy” odbył się w Górkach Małych za strażnicą OSP w dn. 16 grudnia 2023, we współpracy z parafią pw. Wszystkich Świętych Górkach Wielkich oraz strażakami OSP w Górkach Małych,

Ww. wydarzenia zostały sfinansowane z w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

- dotacja celowej dla Miasta Bielska-Białej na dofinansowanie działalności Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej. Z terenu gminy do Ośrodka trafiło 48 osób (w tym 11 kobiet), powody umieszczenia: zagrożenie zdrowia lub życia 7 osób, interwencja domowa 17 os. , zakłócenie w miejscu publicznym 24 os.

- 2 osoby przebywały w ośrodku dla ofiar przemocy w Cieszynie. Placówka prowadzona na zalecenie powiatu przez Stowarzyszenie Być Razem.

Finansowanie działań:

1. Zaplanowanych w kwota budżecie gminy na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w roku sprawozdawczym wyniosła: 646.974,71 zł.
2. Faktycznie wykorzystanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w roku sprawozdawczym: : 552.457,75 zł.